

tagelse efter helligdagsstandsningen uforholdsmæssige hindringer i vejen. Herhen hører bl. a. i sukkerraffinaderier de nødvendige arbejder ved sukkersaftens filtrering og i svovlsyrefabrikker koncentrationen af svovlsyre.

Da bestemmelsen har virket tilfredsstillende i praksis, foreslås den bibeholdt i sin nuværende formulering.

ad d). Under dette punkt er i overensstemmelse med den gældende bestemmelse i fabriklovens § 26 c foreslået optaget en bestemmelse, der kan anvendes i tilfælde, hvor andre muligheder for dispensation er udelukket. Bestemmelsen er dog under hensyn til reglen i § 38 om arbejdsfrihed formuleret således, at det er et vilkår for dispensation, at der mellem arbejdsgivere og arbejdere i de pågældende virksomheder er afsluttet bindende overenskomst om søn- og helligdagsarbejde, medens fabrikloven taler om overenskomst angående fastsættelsen af den samlede arbejdsfrihed. Nogen reel forskel vil dette dog næppe betyde i praksis.

Til stk. 2. En direkte hertil svarende bestemmelse findes ikke i fabrikloven, men der er ved dennes § 26 a og b tilsikret arbejderne nogen søndagsfrihed; i fabriklovens § 26 a er det således udtalt, at arbejderne — når undtagelse meddeles — skal have mindst halvdelen af årets søndage fri. Denne bestemmelse har imidlertid praktisk talt været uden værdi for arbejderne, idet de fleste af de sæsonindustrier, der har fået meddelt dispensation i henhold til fabriklovens § 26 a, ikke er i gang mere end højst halvdelen af året, jfr. foran, og derfor ikke behøver at give arbejderne fri om søndagen indenfor arbejdsæsonen, når de på forhånd kan gå ud fra, at arbejderne ikke har søndagsarbejde den øvrige del af året.

I fabriklovens § 26 b indeholdes en bestemmelse om, at arbejderne, når der gives tilladelse til udførelse af helligdagsarbejde, skal have fri hveranden søndag, eller for så vidt der arbejdes med 3-holds-drift, hver tredje søndag.

Med hensyn til de i fabriklovens § 26 c omhandlede tilfælde bemærkes, at den eneste betingelse for dispensation er, at der imellem vedkommende arbejdsgiver og arbejder er afsluttet en bindende overenskomst om den samlede arbejdsfrihed. Der foreligger således ikke tilstrækkelig hjemmel til at søge arbejderne tilsikret søndagsfrihed, når der ved den kollektive arbejdsoverenskomst er blevet sikret dem en passende frihed på hverdage.

Da det ikke vil være muligt på forhånd at angive den søndagsfrihed, der i de enkelte tilfælde bør gives, idet dette bl. a. må af-

hænge af omfanget af det udførte søndagsarbejde, foreslås det, at det i selve dispensationen bestemmes, hvilken søn- og helligdagsfrihed der skal gives pågældende arbejdere.

Til stk. 3. Ved de i henhold til fabriklovens § 26 meddelte dispensationer er tilladelsen til udførelse af arbejde på folkekirkens søn- og helligdage i almindelighed begrænset til en enkelt eller nogle få nærmere betegnede arbejder indenfor vedkommende industri. Herved er det opnået, at det antal arbejdere, som kan beskæftiges på søn- og helligdage trods tilladelsernes ret store mængde, kun udgør en brøkdæl af pågældende fags eller virksomheds samlede arbejderstab. I overensstemmelse hermed er det foreslået, at de ovennævnte tilladelser kun må meddeles i det omfang, hvor det efter forholdene skønnes nødvendigt.

For virksomheder, i hvilke råstoffer eller halvfabrikata undergår processer, som ikke lader sig afbryde, uden at der sker en væsentlig værdiforringelse, vil dispensation således som regel kun kunne gives i sådanne grene af virksomheden, der må holdes i gang for at undgå væsentlig værdiforringelse af de produkter, som ifølge virksomhedens normale arbejdsplan er i arbejde ved søndagsdøgnets begyndelse. Man bør således ikke normalt lige før søndagsdøgnets begyndelse påbegynde ny produktion, medmindre dette er strengt nødvendigt for at sikre virksomhedens drift. Til bearbejdning af råstoffer og halvfabrikata, som kræver øjeblikkelig behandling for at hindre væsentlig værdiforringelse, vil dispensation formentlig kun kunne gives til sådanne arbejder, som er strengt nødvendige til opnåelsen af det nævnte formål.

Til § 38.

Til stk. 1. Bestemmelsen er formuleret under hensyntagen til den i § 5 i konventionen angående en ugentlig hviledag i industrielle virksomheder optagne regel om, at enhver medlemsstat så vidt muligt skal fastsætte bestemmelser, der sikrer, at der ydes en anden hviletid som erstatning for en i henhold til konventionens art. 4 fastsat udsættelse eller forkortelse af hviletiden. Fastsættelsen af en sådan hviletid vil navnlig kunne få betydning ved kontinuerlig drevne virksomheder.

Til stk. 2. Det foreslås fra bestemmelsen i stk. 1 om erstatning for mistet fritid at undtage arbejdere, beskæftigede ved distribuering af dagblade, når deres ugentlige arbejdstid ikke overstiger 48 timer.